

OPETTAJILLE

KIRJALLISUUTTA

Kirjallisuutta Eurooppalaiseen viitekehykseen ja Kielisalkkuun liittyvästä tutkimus- ja kehittämistyöstä

Alanen, R. & Kajander, K. 2008. Kielisalkku ja reflektio. Teoksessa A. Kallioniemi (toim.) Uudistuva ja kehittyvä ainedidaktiikka: Ainedidaktinen symposium 8.2.2008 Helsingissä Osa 2. Helsinki: Soveltavan kasvatustieteen laitos, 725–736.

Alanen, R. & Kajander, K. 2011. Reflektio ja itsearviointi – opettajan mielistelyä vai kriittistä oman toiminnan arviointia? Teoksessa R. Hilden & O.-P. Salo (toim.) Kielikasvatus tänään ja huomenna. Opetussuunnitelmat, opettajankoulutus ja kielenopettajan arki. Helsinki: WSOY, 65–82.

Allwright, D. 2003. Exploratory Practice: rethinking practitioner research in language teaching. *Language Teaching Research* 2003 7 (2), 113–141.

Allwright, D. 2005. Developing Principles for Practitioner Research: The Case of Exploratory Practice. *The Modern Language Journal* 89 (iii), 353–366.

Allwright, D. 2006. Six promising directions in applied linguistics. Teoksessa S. Gieve & I. K. Miller (toim.) *Understanding the language classroom*. New York: Palgrave Macmillan, 11–17.

Boud, D. 1995. *Enhancing learning through self assessment*. London: Kogan Page.

Bredella, L. & Delanoy, W. (toim.) 1999. *Interkultureller Fremdsprachenunterricht*. Tübingen: Gunter Narr.

Byram, M. 2002. Politics and policies in assessing intercultural competence in language teaching. Teoksessa V. Kohonen & P. Kaikkonen (toim.) *Quo vadis foreign language education?* Tampere: Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A27, 17–32.

Byram, M. 2009. Evaluation and/or Assessment of Intercultural Competence. Teoksessa A. Hu & M. Byram (toim.) *Interkulturelle Kompetenz und fremdsprachliches Lernen. Modelle, Empirie, Evaluation/ Intercultural competence and foreign language learning. Models, empiricism, assessment*. Tübingen: Gunter Narr, 215–234.

CEFR 2001 = Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Modern Languages Division. Strasbourg: Council of Europe and Cambridge University Press; verkko-osoite: http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elp-reg/Source/Key_reference/CEFR_EN.pdf

Dragemark Oscarsson, A. 2009. *Self-Assessment of Writing in Learning English as a Foreign Language A Study at the Upper Secondary School Level*. Göteborgs universitet. *Studies in educational sciences* 277. http://gupea.ub.gu.se/dspace/bitstream/2077/19783/1/gupea_2077_19783_1.pdf

Dufva, H., Alanen, R. & Aro, M. 2003. Kieli objektina – miten lapset mieltävät kielen. Teoksessa K. Merja & P. Nina (toim.) *Kieli ja asiantuntijuus. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen AFinLAN Vuosikirja 2003* (61). Jyväskylä: AFinLA, 295–315.

van Ek, J. A. 1976. *Threshold level for modern language learning in school*. London: Longman.

EVK 2003 = Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys (alkuteoksesta Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment [2001], suom. I. Huttunen & H. Jaakkola). Helsinki: WSOY.

Gieve, S. & Miller, I. K. 2006. What do we mean by 'quality of classroom life'? Teoksessa S. Gieve, & I. K. Miller (toim.) *Understanding the language classroom*. New York: Palgrave Macmillan, 18–46.

Grumet M. 1976. Existential and phenomenological foundations. Teoksessa W. Pinar & M. Grumet (toim.) *Towards a poor curriculum*. Dubuque, IA: Kendall/Hunt, 31–50.

Göbel, K. 2009. Die Bedeutung von Kulturkontakterfahrung der Lernenden für die Implementierung interkultureller Lerninhalte im Englischunterricht. Teoksessa A. Hu & M. Byram (toim.) *Interkulturelle Kompetenz und fremdsprachliches Lernen. Modelle, Empirie, Evaluation/ Intercultural competence and foreign language learning. Models, empiricism, assessment*. Tübingen: Gunter Narr, 179–198.

Hildén, R. 2002. The ELP – integrating theory and practice to foster socially responsible autonomy. Teoksessa V. Kohonen & P. Kaikkonen (toim.) *Quo vadis foreign language education?* Tampere: Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A 27, 107–121.

- Hildén, R. 2004. Opettajien näkemyksiä eurooppalaisen kielisalkun kokeilusta Helsingin alueella. Teoksessa J. Loima (toim.) Viikin normaalikoulun julkaisuja / Viikki TTS Publications. Helsinki: Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu, 76–100.
- Hildén, R. 2007. Kielikasvatuksen tavoitealueita kuvaavia muuttujia Eurooppalaisen kielisalkun kokeiluaineistossa. Teoksessa J. Lavonen (toim.) Tutkimusperustainen opettajankoulutus ja kestävä kehitys: Ainedidaktinen symposiumi Helsingissä 3.2.2006, osa 2, 536–549.
- Hildén, R. 2007. Kielikasvatuksen uudistaminen tyyppitehtävin - OSKU-projektin tutkimuskysymysten täsmennystä. Teoksessa K. Merenluoto, A. Virtanen & P. Carpelan (toim.) Opettajankoulutuksen muuttuvat rakenteet, Ainedidaktinen symposium 9.2.2007. Turun yliopisto. Opettajankoulutuslaitos 77, 440–446.
- Hildén, R. 2009. In pursuit of validity: an empirical pilot on validating the Finnish version of the European Language Portfolio developed for upper grades of compulsory basic education. *Melbourne papers in language testing* 14 (2), 32–71. <http://tuhat.halvi.helsinki.fi/portal/en/persons/raili-hilden%28635a92ca-9135-450a-b70a-45205a6c117b%29.html>
- Hildén, R. 2011. Kielikasvatus tänään ja huomenna: opetussuunnitelmat, opettajankoulutus ja kielenopettajan arki. Helsingin yliopisto.
- Hildén, R. & Takala, S. 2007. Relating descriptors of the Finnish school scale to the CEF overall scales for communicative activities. Teoksessa A. Koskensalo, J. Smeds, P. Kaikkonen & V. Kohonen (toim.) *Foreign languages and multicultural perspectives in the European context / Fremdsprachen und multikulturelle Perspektiven im europäischen Kontext*. Berlin: LIT Verlag, 291–300.
- Holec, H. 1981. *Autonomy and foreign language learning*. Strasbourg & Cambridge: Cambridge University Press.
- Huttunen, I. 1986. *Towards learner autonomy in foreign language learning in senior secondary school*. Oulun yliopisto: Acta Universitatis Ouluensis, Series E: Scientiae rerum socialium No. 3, Paedagogica No. 3.
- Huttunen, I. 2000. Oppimisympäristöistä eurooppalaisessa viitekehityksessä. Teoksessa Kaikkonen, P. & V. Kohonen (toim.) *Minne menet, kielikasvatus? Näkökulmia kielipedagogiikkaan*. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos, 79–93.
- Huttunen, I. 2002. Facilitating language teachers to develop meaning-oriented learning environments. Teoksessa V. Kohonen & P. Kaikkonen (toim.) *Quo vadis foreign language education? Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A27*, 199–216
- Huttunen, I. 2004. Pohdiskelleva ja neuvotteleva oppimiskulttuuri. Teoksessa R. Jaatinen, P. Kaikkonen & J. Lehtovaara (toim.) *Opettajuudesta ja kielikasvatuksesta: puheenvuoroja sillanrakentajille*. Tampere: Tampere University Press, 46–60.
- Härmälä, M. 2006. Mikä motivoi opiskelemaan italiaa ammattikorkeakoulussa ja miten opiskelijat arvioivat omaa kielitaitoaan alkeisopintojakson lopussa? Teoksessa R. Kankaansyrjä, T. Nyman & T. Piippo (toim.) *Opin kieliä omaan salkkuun. Opetuksen perusteita ja käytänteitä (42)*. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos, 129–143.
- Jaatinen, R. 2001. *Autobiographical knowledge in foreign language education and teacher development*. Teoksessa V. Kohonen, R. Jaatinen, P. Kaikkonen & J. Lehtovaara, *Experiential learning in foreign language education*. London: Pearson Education, 106–140.
- Jaatinen, R. 2003. *Vieras kieli oman tarinan kieleksi. Autobiografinen lähestymistapa vieraan kielen oppimisessa ja opettamisessa*. Tampere: Tampere University Press.
- Jaatinen, R. 2007. *Learning languages, learning life-skills: autobiographical reflexive approach to teaching and learning a foreign language*. New York: Springer.
- Jaatinen, R. 2013. *Narrative portfolio in foreign language teacher education*. Teoksessa E. Ropo, & M. Huttunen, (toim.), *Puheenvuoroja narratiivisuudesta opetuksessa ja oppimisessa*. Tampere: Tampere University Press, 105–24.
- Jaatinen, R. & Lehtovaara, J. (toim.) 2005. *Arviointi autenttisemmaksi – kielenopettajien kertomuksia opetuksen ja arvioinnin kehittämistä*. Tampere: Pirkanmaan ammattikorkeakoulun julkaisusarja A. Tutkimukset ja selvitykset Nro 8.
- Jaatinen R., Dalmo T., Grahn-Saarinen A-M. & Regan E. 2011. *Luokkayhteisö kulttuuritiedon ja -taidon aarreaittana – kulttuuritaitojen opettamisesta kohtaamisen pedagogiikkaan perusopetuksen kielikasvatuksessa*. Teoksessa R. Hildén & O-P. Salo (toim.) *Kielikasvatus tänään ja huomenna: opetussuunnitelmat, opettajankoulutus ja kielenopettajan arki*. Helsinki: WSOY, 122–146.

Jiménez, R. M., Lamb, T. & Vieira, F. 2007. *Pedagogy for autonomy in language education in Europe: towards a framework for learner and teacher development*. Dublin: Authentik.

Joensuun normaalikoulu 2012. *ELP European Language Portfolio – Eurooppalainen kielisalkku Joensuun norssissa*. <http://www.uef.fi/uef/filosofinen-tiedekunta/>

Kaikkonen, P. 1998. Kohti kulttuurien välistä vieraan kielen oppimista. Teoksessa P. Kaikkonen & V. Kohonen (toim.) *Kokemuksellisen kielenopetuksen jäljillä*. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A 14, 11–24.

Kaikkonen, P. 1999. Itsenäinen ja sosiaalinen oppilas: oppiminen ja opettajan merkitys oppilaiden arvioimina. Teoksessa: P. Kaikkonen & V. Kohonen (toim.) *Elävä opetussuunnitelma 3. OK -projektin vaikuttavuuden arviointia*. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja. A 19/1999, 81–103.

Kaikkonen, P. 1999. *Kulttuurienvälinen oppiminen ja kasvatus*. Teoksessa K. Matinheikki-Kokko (toim.) *Monikulttuurinen koulutus – perusteita ja kokemuksia*. Helsinki: Opetushallitus, 17–29.

Kaikkonen, P. 2000. *Autenttisuus ja sen merkitys kulttuurienvälisessä vieraan kielen opetuksessa*. Teoksessa P. Kaikkonen & V. Kohonen (toim.) *Minne menet, kielikasvatus? Näkökulmia kielipedagogiikkaan*. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos, 49–61.

Kaikkonen, P. 2001. *Intercultural learning through foreign language education*. Teoksessa V. Kohonen, R. Jaatinen, P. Kaikkonen, & J. Lehtovaara: *Experiential learning in foreign language education*. London: Pearson Education, 61–105.

Kaikkonen, P. 2002. *Authentizität und authentische Erfahrung in einem interkulturellen Fremdsprachenunterricht*. *Info DaF* 29 (1), 3–12.

Kaikkonen, P. 2002. *Identitätsbildung als Zielvorstellung im interkulturellen Fremdsprachenunterricht*. Teoksessa V. Kohonen ja P. Kaikkonen (toim.) *Quo vadis foreign language education?* Tampereen opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A27, 33–44.

Kaikkonen, P. 2004. *Vierauden keskellä: vierauden, monikulttuurisuuden ja kulttuurienvälisen kasvatuksen aineksia*. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos.

Kaikkonen, P. 2005. *Kielikasvatus koulun vieraan kielen opetuksen kehyksenä*. Teoksessa V. Kohonen (toim.) *Eurooppalainen kielisalkku Suomessa: tutkimus- ja kehittämistyön taustaa ja tuloksia*. Helsinki: WSOY, 45–58.

Kaikkonen, P. 2005. *Kokemus ja kohtaaminen kielikasvatuksen lähtökohtina*. Teoksessa E. Poikela (toim.) *Osaaminen ja kokemus*. Tampere: Tampere University Press, 243–261.

Kaikkonen, P. 2007. *Interkulturelles Lernen in einem multikulturellem Europa – Fremdsprachliches Lernen im Spannungsfeld*. Teoksessa A. Hillig & M. A. Kreienbaum (toim.) *Europakompetenz – durch Begegnung lernen*. Opladen & Farmington Hills: Verlag Barbara Budrich, 35–51.

Kaikkonen, P. 2009. *Fremdsprachliches Lernen in einer sich postmodern nennenden Welt – einige Bemerkungen und Forschungsergebnisse*. Teoksessa A. Koskensalo, J. Smeds & R. de Cillia (toim.) *The Role of Language in Culture and Education*. Berlin und Münster: LIT, 355–371.

Kaikkonen, P. 2012. *Sprache, sprachliche Identität und Plurilingualität – gemeinschaftliche und subjektive Natur der Perspektiven*. Teoksessa A. Koskensalo, J. Smeds, R. de Cillia & Á. Huguet (toim.) *Language: Competence, Contact and Chance*. Berlin und Münster: LIT, 177–191.

Kaikkonen, P. 2012. *Language, culture and identity as key concepts of intercultural learning*. Teoksessa K. Sjöholm, M. Björklund, M. Bendtsen & L. Forsman (toim.) *Global Trends Meet Local Needs*. Åbo Akademi University Press, 17–33.

Kaikkonen, P. & Kohonen, V. 2012. *Aineenopettaja ainepedagogiikan toteuttajana – autonomia, autenttisuus ja yhteisöllinen toimijuus opettajuuden aineksina*. Teoksessa Kallioniemi, A. & Virta, A. (toim.), *Ainedidaktikka tutkimuskohteena ja tiedonalana*. Helsinki: Suomen kasvatustieteellinen seura, Kasvatusalan tutkimuksia 60, 74–97.

Kajander, K. & Alanen, R. 2010. *Pakkopullaa vai ihan hyvä juttu? Lukiolaisten kokemuksia itsearviointista*. Teoksessa H. Silfverberg, E. Ropo & T. Soini (toim.) *Toisensa kohtaavat ainedidaktikat. Ainedidaktiikan symposiumi Tampereella 13.2.2009*. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A 30, 113–124.

- Kajander, K. 2010. Kielisalkku ruotsin kielen opetuksessa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*. Verkko-osoite: <http://www.kieliverkosto.fi/journal/article/43/>
- Kalaja, P., Alanen, R., Dufva, H. & Palviainen, Å. 2011. Englannin ja ruotsin kielen oppijat toimijoina koulussa ja koulun ulkopuolella. Teoksessa E. Lehtinen, S. Aaltonen, M. Koskela, E. Nevasaari & M. Skog-Södersved (toim.) *AFinLA-e Soveltavan kielitieteen tutkimuksia 2011/3*, 62–74. Verkko-osoite: <http://ojs.tsv.fi/index.php/afinla/article/view/4457>
- Kankaanranta, M., Grant, A. & Linnakylä, P. (toim.) 2007. e-Portfolio. Adding value to lifelong learning. University of Jyväskylä: Institute for Educational Research.
- Kankaansyrjä, R., Nyman, T., Piippo, T. & Toomar, J. 2005. Eurooppalainen viitekehys ja kielisalkku kieltenopettajan peruskoulutuksessa. Teoksessa V. Kohonen (toim.) *Eurooppalainen kielisalkku Suomessa. Tutkimus- ja kehittämistyön taustaa ja tuloksia*. Helsinki: WSOY, 271–282.
- Kankaansyrjä, R., Nyman, T. & Piippo, T. 2006. Kielten oppia ikä kaikki. Teoksessa R. Kankaansyrjä, T. Nyman & T. Piippo (toim.) *Opin kieliä omaan salkkuun. Opetuksen perusteita ja käytänteitä (42)*. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos, 11–21.
- Kankaansyrjä, R., Nyman, T. & Piippo, T. 2006. Opinko kieliä omaan salkkuun? Teoksessa R. Kankaansyrjä, T. Nyman & T. Piippo (toim.) *Opin kieliä omaan salkkuun*. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Opetuksen perusteita ja käytänteitä 42, 145–155.
- Kankaansyrjä, R. & Turunen, N. 2006. Opin kieliä omaan salkkuun/ Kaunokirjallisten tekstien lukemistaitojen kehittäminen. Opetuskokeilu venäjän kielen yliopisto-opetuksessa. Teoksessa R. Kankaansyrjä, T. Nyman & T. Piippo (toim.) *Opin kieliä omaan salkkuun*. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Opetuksen perusteita ja käytänteitä 42, 89–99.
- Kantelinen, R. & Pollari, P. 2011. Alakoululainen kielisalkun käyttäjäksi. Tutkimus- ja kehittämisprojekti Itä-Suomen yliopistossa. Teoksessa R. Hildén & O-P. Salo (toim.) *Kielikasvatus tänään ja huomenna. Opetussuunnitelmat, opettajankoulutus ja kielenopettajan arki*. Helsinki: WSOY, 166–182.
- Kara, H. 2005. Kielisalkku puhutun saksan opetuksessa perusasteella. Teoksessa V. Kohonen (toim.) *Eurooppalainen kielisalkku Suomessa. Tutkimus- ja kehittämistyön taustaa ja tuloksia*. Helsinki: WSOY, 148–160.
- Kara, H. 2007. Ermutige mich Deutsch zu sprechen. Portfolio als Evaluationsform von mündlichen Leistungen. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research* 315.
- Kara, H. 2008. ”Rohkaise minua puhumaan saksaa” – Kielisalkku suullisen kielitaidon arviointivälineenä. *Tempus*, 43 (2), 10–11.
- Kara, H. 2010. Bewertung von mündlichen Schülerleistungen. *Fremdsprache Deutsch* 43, 32–36.
- Kohonen, V. 1992. Foreign language learning as learner education: facilitating self-direction in language learning. Teoksessa B. North (toim.) *Transparency and coherence in language learning in Europe*. Strasbourg: Council of Europe, 71–87.
- Kohonen, V. 1994. Salkkuarvioinnin mahdollisuuksia opettajan ammatillisen kehittymisen tukena. Teoksessa: P. Linnakylä, P. Pollari & S. Takala (toim.) *Portfolio arvioinnin ja oppimisen tukena*. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos, 33–50.
- Kohonen, V., 1998. Kielenopetus kielikasvatuksena. Teoksessa P. Kaikkonen & V. Kohonen (toim.) *Kokemuksellisen kielenopetuksen jäljillä*. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisu A 14, 25–48.
- Kohonen, V. 1999. Authentic assessment in affective foreign language education. Teoksessa J. Arnold (toim.) *Affect in language learning*. Cambridge: Cambridge University Press, 279–94.
- Kohonen, V. 2000. Eurooppalainen kielisalkku kielenopetuksen kehittämistyössä: suuntaviittoa ja mahdollisuuksia. Teoksessa V. Kohonen & U. Pajukanta (toim.) *Eurooppalainen kielisalkku – kokemuksia EKS -projektin alkutaipaleelta*. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisu A23, 9–44.
- Kohonen, V. 2001. Towards experiential foreign language education. Teoksessa V. Kohonen, R. Jaatinen, P. Kaikkonen & J. Lehtovaara: *Experiential learning in foreign language education*. London: Pearson Education, 8–60.
- Kohonen, V. 2002. Yhteistoiminnallisuus oppimiskulttuurin muutoksessa. Teoksessa P. Sahlberg & S. Sharan (toim.) *Yhteistoiminnallisen oppimisen käsikirja*. Helsinki: WSOY, 348–366.
- Kohonen, V. 2003. Eurooppalainen kielisalkku: salkkuarvioinnista salkkutyöskentelyyn kielikasvatuksena. Teoksessa V. Kohonen & U. Pajukanta (toim.) *Eurooppalainen kielisalkku 2: EKS -projektin päätösvaiheen tuloksia*. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisu A 28, 137–173.

- Kohonen, V. 2005. Eurooppalaisen kielisalkun kehittämistyö ja tavoitteet: miten kielisalkku voi edistää kielikasvatusta? Teoksessa V. Kohonen (toim.) Eurooppalainen kielisalkku Suomessa. Tutkimus- ja kehittämistyön taustaa ja tuloksia. Helsinki: WSOY, 7–44.
- Kohonen, V. 2008. On the significance of the CEFR and ELP in FL education: findings from recent research. Teoksessa S. Tella (toim.) From brawn to brain: strong signals in foreign language education. Proceedings of the ViKiPeda-2007 conference in Helsinki, May 21–22, 2007. Helsingin yliopisto: Department of Applied Sciences of Education, Research Report 290, 99–127.
- Kohonen, V. 2008. Eurooppalainen tutkimus tukee Kielisalkun käyttöä. *Tempus* 43 (5), 10–12.
- Kohonen, V. 2009. Autonomia, autenttisuus ja toimijuus kielikasvatuksessa. Teoksessa R. Jaatinen, V. Kohonen & P. Moilanen (toim.) Kielikasvatus, opettajuus ja kulttuurienvälinen toimijuus. Pauli Kaikkosen juhla- ja muistokirja. Helsinki: OKKA-Säätiö, 12–38.
- Kohonen, V. 2009. Autonomy, authenticity and agency in language education: the European Language Portfolio as a pedagogical resource. Teoksessa R. Kantelinen & P. Pollari (toim.) Language education and lifelong learning. University of Eastern Finland: Philosophical Faculty, School of Applied Educational Science and Teacher Education, 9–44.
- Kohonen, V. 2010. Autonomy, agency and community in language education: developing site-based understanding through a university and school partnership. Teoksessa B. O'Rourke & L. Carson (toim.), Language learner autonomy: policy, curriculum, classroom. A Festschrift in honour of David Little. Berlin: Peter Lang, 3–28.
- Kohonen, V. (2011) Experiential learning, educational change and the European Language Portfolio (ELP): voices from Finnish classrooms, *Anglistik International Journal of English Studies, Focus on Affect in language learning* 22(1): 119–136.
- Kohonen, V. 2012. Developing autonomy through ELP-oriented pedagogy: Exploring the interplay of shallow and deep structures in a major change within language education. Teoksessa Kühn, B & Péres, M L (toim.) Perspectives from the European Language Portfolio: Learner autonomy and self-assessment. London: Routledge, 22–42.
- Kohonen, V. 2015. Reflective teacher professionalism in foreign language education: enhancing professional growth through ELP-oriented growth. Teoksessa Krings, Hans P. ja Kühn, Bärbel (toim.), *Fremdsprachliche Lernprozesse: Erträge des 4. Bremer Symposiums zum Lehren und Lernen von Fremdsprachen, FLF 48*. Bochum: AKS Verlag, 11–29.
- Kohonen, V. & Korhonen, T. 2007. Student perspectives to the ELP: voices from the classrooms. Teoksessa A. Koskensalo, J. Smeds, P. Kaikkonen, & V. Kohonen (toim.) Foreign languages and multicultural perspectives in the European contexts. Münster: LIT Verlag, 239–267.
- Kohonen, V., Lehtovaara, J. & Jaatinen, R. 2005. Eurooppalainen viitekehys – hyvä renki mutta huono isäntä. Viitekehys kielenopetuksen tukena. Teoksessa V. Kohonen (toim.) Eurooppalainen kielisalkku Suomessa: tutkimus- ja kehittämistyön taustaa ja tuloksia. Helsinki: WSOY, 327–46.
- Kohonen, V. & Pajukanta, U. 2003. Eurooppalainen kielisalkku – kokeiluprojektin tulosten koontaa. Teoksessa V. Kohonen & U. Pajukanta (toim.) Eurooppalainen kielisalkku 2. EKS-projektin päätösvaiheen tuloksia. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A 28, 7–31.
- Kolu, U. & Tapaninaho, H. 2000. Kokemuksia salkkutyöskentelystä yläasteella. Teoksessa V. Kohonen & U. Pajukanta (toim.) Eurooppalainen kielisalkku – kokemuksia EKS-projektin alkutaipaleelta. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A23, 83–114.
- Kolu, U. & Tapaninaho, H. 2003. Eurooppalaisen kielisalkun kokeiluja ja tulosten loppuarvioiteja yläasteella. Teoksessa V. Kohonen & U. Pajukanta (toim.) Eurooppalainen kielisalkku 2 – EKS-projektin päätösvaiheen tuloksia. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A28, 33–66.
- Korhonen, T. 2005. Muutoksen kohtaaminen kielenopetuksessa: EKS-mentor –projektin opettajien näkökulmia. Teoksessa V. Kohonen (toim.) Eurooppalainen kielisalkku Suomessa. Tutkimus- ja kehittämistyön taustaa ja tuloksia. Helsinki: WSOY, 283–294.
- Koski, S. 2007. Europeisk språkportfolio i gymnasiet språkundervisning : undervisningsmaterial för kurs 1 i gymnasiet B-svenskan. Jyväskylän yliopisto. Kielten laitos, ruotsin kieli. Pro gradu -tutkielma.
- Kujansivu, A. 2002. Vieraiden kielten oppiminen yhteistoiminnallisen oppimisen avulla. Teoksessa P. Sahlberg & S. Sharan (toim.) Yhteistoiminnallisen oppimisen käsikirja. Helsinki: WSOY, 199–220.

- Kujansivu, A. & Pajukanta, U. 2000. Opettaja oppilaan salkkutyöskentelyn ohjaajana. Teoksessa V. Kohonen & U. Pajukanta (toim.) Eurooppalainen kielisalkku – kokemuksia EKS -projektin alkutaipaleelta. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A 23, 45–82.
- Lammi, K., Lahti, M., Päckilä, T. & Tuominen, S. 1999. Kielisalkkutyöskentelyssä opettajan rooli muuttuu. *Tempus* 34 (7).
- Lammi, K. 2000. Reflektio ja sen opettaminen. Teoksessa V. Kohonen & U. Pajukanta (toim.) Eurooppalainen kielisalkku – kokemuksia EKS -projektin alkutaipaleelta. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A23, 161–178.
- Lammi, K. 2002. Kielisalkku ruotsin opetuksessa. Opiskelijoiden ja opettajan kokemuksia. Jyväskylän yliopisto. Soveltavan kielentutkimuksen keskus. Väitöskirja.
- Lammi, K. 2003. Kielisalkku lukion ruotsin kielen opiskeluun motivoinnissa. *Tempus* 38 (3).
- Lammi, K. 2003. Kokemuksia kielisalkun käytöstä lukiossa. Teoksessa V. Kohonen & U. Pajukanta (toim.) Eurooppalainen kielisalkku 2. EKS -projektin päätösvaiheen tuloksia. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A28, 67–100.
- Lammi, K. 2004. Kielisalkku lukion kielenopetuksen kehittämisessä. Teoksessa K. Sajavaara & S. Takala (toim.) Kielikoulutus tienhaarassa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 343–354.
- Lehtovaara, J. 2001. What is it – (FL) teaching? Teoksessa V. Kohonen, R. Jaatinen, P. Kaikkonen & J. Lehtovaara: *Experiential learning in foreign language education*. London: Pearson Education, 141–176.
- Lehtovaara, J. & Jaatinen, R. 2004. Toisen pedagoginen kohtaaminen opettajaksi opiskelussa. Teoksessa R. Jaatinen, P. Kaikkonen & J. Lehtovaara (toim.) *Opettajuudesta ja kielikasvatuksesta*. Puheenvuoroja sillanrakentajille. Tampere: Tampere University Press, 84–97.
- van Lier, L. 1996. *Interaction in the language curriculum: Awareness, autonomy, and authenticity*. London: Longman.
- Little, D. 1999. *The European language portfolio and self-assessment*. Strasbourg: Council of Europe, Document DECS/EDU/LANG (99) 30.
- Little, D. 2001. *We're all in it together: exploring the interdependence of teacher and learner autonomy*. Teoksessa L. Karlsson, F. Kjisik & J. Nordlund (toim.) *All together now*. Helsinki: Helsinki University Language Centre, 45–56.
- Little, D. 2004. *Constructing a theory of learner autonomy: some steps along the way*. Teoksessa K. Mäkinen, P. Kaikkonen, & V. Kohonen (toim.) *Future perspectives in foreign language education*. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja 101, 15–25.
- Little, D. 2009. *8th Language Portfolio Seminar (ELP), Graz, Austria 29.9.–1.10.2009*. Strasbourg: Language Policy Division DGIV/EDU/LANG 22.
- Little 2009. *Learner autonomy in action: adult immigrant learning English in Ireland*. Teoksessa F. Kjisik, P. Voller, N. Aoki & Y. Nakata (toim.), *Mapping the terrain of learner autonomy: learning environments, learning communities and identities*. Tampere: Tampere University Press, 51–85.
- Little, D. 2009. *The European Language Portfolio: where pedagogy and assessment meet*. Strasbourg: Language Policy Division DGIV/EDU/LANG 19.
- Little, D. 2012. *The European Language Portfolio: history, key concerns, future prospects*. Teoksessa B. Kühn & M. L. Péres (toim.) *Perspectives from the European Language Portfolio: Learner autonomy and self-assessment*. London: Routledge, 7–21.
- Little, D., Hodel, H-P., Kohonen, V., Meijer, D. & Perclová, R. 2007. *Preparing teachers to use the European Language Portfolio – arguments, materials and resources*. Graz: European Centre for Modern Languages (45 s., lisäaineistoa CD-levyllä; saatavissa myös verkkosivustolla <http://www.ecml.at/>).
- Materials illustrating the CEFR levels (http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elp-reg/CEFR_materials_EN.asp#TopOfPage/).
- Milestone project 2002. *European Language Portfolio. Learning the language of the host community*. Council of Europe's validation Committee, Accreditation no: 37.2002-EN.
- Mononen, H. 2009. "Miun eka ruotsin kielen sana on se maitopurkista öppnas här!" Eurooppalaisen kielisalkun kielenoppimiskertomus kielenopettajan tukena ensimmäisen kouluvuoden oppilaan monikielisen kompetenssin kuvaamisessa. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta, Soveltava kasvatustiede. Pro gradu -tutkielma.

- North, B. (toim.) 1992. *Transparency and coherence in language learning in Europe*. Strasbourg: Council of Europe.
- Nyman, T., Piippo, T. & Toomar, J. 2004. Eurooppalainen viitekehys ja kielisalkku kielenopettajan uudistuvassa peruskoulutuksessa. *Tempus* 39 (1), 12–13.
- Nyman, T., Piippo, T. & Toomar, J. 2005. Eurooppalainen viitekehys ja Kielisalkku kielenopettajan peruskoulutuksessa. Teoksessa Viljo Kohonen (toim.) *Eurooppalainen kielisalkku Suomessa. Tutkimus- ja kehittämistyön taustaa ja tuloksia*. Helsinki: WSOY, 271–282.
- Nyman, T. 2009. Nuoren vieraan kielen opettajan pedagogisen ajattelun ja ammatillisen asiantuntijuuden kehittyminen. *Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research* 358.
- Nyman, T & Kaikkonen, P. 2013. What Kind of Learning Environment Do Newly Qualified Teachers Create? *Scandinavian Journal of Educational Research* 57 (2), 167–181.
- O'Malley, J.M & Valdez Pierce, L. 1996. *Authentic Assessment for English Language Learners. Practical Approaches for Teachers*. New York: Addison-Wesley.
- Overview of CEFR-related scales (http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elp-reg/Source/Templates/ELP_Annotated_PrinciplesGuidelines_EN.pdf/).
- Pajukanta, U. 1998. Portfoliollako ylioppilastutkintoon? Portfoliokokeilu lyhyen saksan opetuksessa Nokian lukiossa 1995–1998. Teoksessa P. Kaikkonen & V. Kohonen (toim.) *Kokemuksellisen kielenopetuksen jäljillä*. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A 14, 75–122.
- Pajukanta, U. 1999. Portfolio suullisen kielitaidon ja reflektoinnin ohjaamisen välineenä. Teoksessa P. Kaikkonen & V. Kohonen (toim.) *Elävä opetussuunnitelma 2*, Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A 18, 109–118.
- Perclova, R. 2006. The Implementation of European Language Portfolio pedagogy in Czech primary and lower-secondary schools: beliefs and attitudes of pilot teachers and learners. *University of Joensuu: Publications in Education* N:o 114.
- Péres, M. L. 2012, *Fostering strategic, self-regulated learning: the case for a 'soft' ELP*. Teoksessa B. Kühn & M. L. Péres (toim.) *Perspectives from the European Language Portfolio: Learner autonomy and self-assessment*. London: Routledge, 143–60.
- Perho, K. 2008. Primary School Students and Language Portfolio. Teoksessa R. Kantelinen, E.L. Sokka-Meaney & V. Pogolian (toim.) *Seminar Papers on Early Foreign Language Education*. University of Joensuu: *Bulletins of the Faculty of Education*, N:o 6, 123–133. Verkkojulkaisu: http://joypub.joensuu.fi/publications/other_publications/kantelinen_seminar/
- Perho, K. & Kantelinen, R. 2010. Alakoululainen kielisalkun käyttäjäksi. Teoksessa H. Juuso, M. Kielinen, L. Kuure & A. Lindh (toim.) *Koulun kehittämisen haaste. Näkökulmia harjoittelukouluissa tapahtuvaan tutkimukseen*. Oulun yliopiston opetuksen kehittämissyksikön julkaisuja, *Dialogeja* 13, 97–105.
- Perho, K. & Raijas, M. 2011. Kielisalkkuprojekti ja venäjän kieli alaluokilla. Teoksessa R. Hildén & O-P. Salo (toim.) *Kielikasvatus tänään ja huomenna. Opetussuunnitelmat, opettajankoulutus ja kielenopettajan arki*. Helsinki: WSOY, 183–205.
- Pihko, M-K. 2007. Minä, koulu ja englant. Vertaileva tutkimus englanninkielisen sisällönopetuksen ja perinteisen englannin opetuksen affektiivisista tuloksista. *Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Tutkimuksia* 85.
- Pinar, W. F., Reynolds, W. M., Slattery, P. & Taubman, P. M. 1995. *Understanding curriculum. An introduction to the study of historical and contemporary curriculum discourses*. New York: Peter Lang Publishing.
- Pollari, P. 2000. "This is my portfolio" Portfolios in upper secondary school English studies *Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos*.
- POPS 2004. *Peruskoulun opetussuunnitelmien perusteet*. 2004. www.opf.fi/. (Luettu 22.4.2009)
- Principles 2011 = *European Language Portfolio (ELP). Principles and guidelines (with added explanatory notes)*. Strasbourg: Council of Europe, Language Policy Division, DGIV/EDU/LANG 33 rev.; revised January 2011. (http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elp-reg/Source/Templates/ELP_Annotated_PrinciplesGuidelines_EN.pdf/)

- Päkkilä, T. 2000. Reflektio oman ammattiroolin muuttajana kielisalkkutyöskentelyssä. Teoksessa V. Kohonen & U. Pajukanta (toim.) Eurooppalainen kielisalkku – kokemuksia EKS -projektin alkutaipaleelta. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A23, 139–160.
- Päkkilä, T. 2005. Salkkutyöskentely muuttaa kielenopettajan ammatillista identiteettiä. Teoksessa V. Kohonen (toim.) Eurooppalainen kielisalkku Suomessa. Tutkimus- ja kehittämistyön taustaa ja tuloksia. Helsinki: WSOY, 64–84.
- Raijas, M. 2010. ”JOS KÄYPI VAIKKA VENÄJÄLLÄ NI OSAA SANOO NIITÄ SANOJA” Eurooppalaiseen kielisalkkuun tukeutuva venäjän kielen opiskelu Joensuun normaalikoulun perusopetuksen 1. ja 2. vuosiluokalla oppilaiden ja vanhempien näkökulmasta. Itä-Suomen yliopisto. Filosofinen tiedekunta, Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osasto. Pro gradu -tutkielma. http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20100105/urn_nbn_fi_uef-20100105.pdf
- Raijas, M., Perho, K. & Kantelinen, R. 2011. European Language Portfolio for School Beginners. *Tempus* (46) 6, 24–25.
- Recommendations 2000 = A European Language Portfolio, Recommendations, principles and guidelines. Strasbourg: Council of Europe, CC-ED 33.
- Report 1997 = Language learning for a new Europe. Report of the final conference of the project “Language learning for European citizenship” Strasbourg: Council of Europe, CC-LANG 7.
- Resolution 2000 = Resolution on the European language portfolio. Adopted at the 20th session of the Standing Conference of the Ministers of Education of the Council of Europe, Cracow 15–17 October 2000. Strasbourg: Council of Europe. (http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elp-reg/Source/Key_reference/Resolution_ELP2000_EN.pdf/)
- Richter, A. 2005. Portfolios im aufgabenorientierten Fremdsprachenunterricht. Teoksessa A. Müller-Hartmann & M. Schocker-v.Ditfurth (toim.) Aufgabenorientierung im Fremdsprachenunterricht/ Task-Based Language Learning and Teaching. Tübingen: Gunter Narr, 359–368.
- Ropo, E. 2009. Identiteetti, oppiminen ja narratiivinen opetus. Luento. Tampereen yliopisto, 10.12.2009.
- Ruohotie-Lyhty, M. 2011. Opettajuuden alkutaival. Vastavalmistuneen vieraan kielen opettajan toimijuus ja ammatillinen kehittyminen. *Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research* 410.
- Räsänen, R. 2002. Koulu valtaviiran ja moninaisuuden kohtaamiskenttänä. Teoksessa Etiikka koulun arjessa. Helsinki: OAJ ja Otava, 93–111.
- Salo, O.-P. 2007. Eurooppalainen viitekehys ja kielenopettajan arki. *Tempus*, 42 (6), 20–21.
- Salo, O.-P. 2007. Mistä on uudet OPSit tehty? Eurooppalaisen viitekehysten kielikäsitys vieraiden kielten uusien opetussuunnitelmien perustana. Teoksessa J. Lavonen (toim.) Tutkimusperustainen opettajankoulutus ja kestävä kehitys. Ainedidaktinen symposiumi Helsingissä 3.2.2006, osa 2. Helsingin yliopisto. Soveltavan kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 286, 578-587.
- Schärer, R. 1992. A European language portfolio. A possible format. Teoksessa B. North (toim.) Transparency and coherence in language learning in Europe. Strasbourg: Council of Europe, 140–146.
- Schärer, R. 2000. A European language portfolio: pilot project phase 1998–2000. Final report. Strasbourg: Council of Europe, Modern Languages Division, DGIV/EDU/LANG(2000) 31 rev.
- Schärer, R. 2008. European language portfolio: interim report 2007. Strasbourg: Language Policy Division DGIV/EDU/LANG 1.
- Schärer, R. 2012. Between vision and reality: reflection on twenty years of a common European project. Teoksessa B. Kühn & M. L. Péres (toim.) Perspectives from the European Language Portfolio: Learner autonomy and self-assessment. London: Routledge, 45–58.
- Sheils, J., 1999. European year of languages 2001: towards a language portfolio for all. *Babylonia* 1, 62–63.
- Sinkko, J. 2008. Elevernas åsikter om språkportfolien i svensk undervisning i grundskolan. *Jyväskylän yliopisto. Kielten laitos, ruotsin kieli. Pro gradu –tutkielma.* <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juyu-200812165991/>.
- Sisamakias, E. 2006. The European language portfolio in Irish post-primary education: a longitudinal empirical evaluation. Dublin: University of Dublin, Trinity College. Julkaisematon väitöskirja.

Takala, S. 1992. Virikkeitä uutta kokeilevaan koulutyöhön. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos.

Takala, S., 1994. Arviointi – ongelma ja mahdollisuus. Teoksessa P. Linnakylä, P. Pollari & S. Takala (toim.) Portfolio arvioinnin ja oppimisen tukena. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos, 1–8.

Takala, S., 1996. Suoritusarviointi puntarissa. Teoksessa P. Pollari, M. Kankaanranta & P. Linnakylä, P. (toim.) Portfolion monet mahdollisuudet. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tutkimuslaitos, 207–222.

Takala, S. 1997. Vieraan kielen kehittymisen arviointiperusteita. Teoksessa R. Jakku-Sihvonen (toim.) Onnistuuko oppiminen. Helsinki: Opetushallitus, Arviointi 3, 87–114.

Takala, S. & Hildén, R. 2005. Kielisalkulla kohti selkeää ja monipuolista arviointia. Teoksessa V. Kohonen (toim.) Eurooppalainen kielisalkku Suomessa: tutkimus- ja kehittämistyön taustaa ja tuloksia. Helsinki: WSOY, 315-326.

Taskinen, M. 2006. Portfölj i yrkesinriktad språkundervisning. Undervisningsmaterial för skriftlig kommunikation inom turistbranschen vid Jyväskylä yrkeshögskola. Jyväskylän yliopisto. Kielten laitos, ruotsin kieli. Pro gradu -tutkielma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-2006464/>.

Thürmann, E. 2006. Portfolio-Pädagogik und Sprachenlernen. Teoksessa J-P. Trim (toim.) Fremdsprachenlernen und Fremdsprachenforschung. Kompetenzen, Standards, Lernformen, Evaluation. Tübingen: Gunter Narr, 426-447.

Trim, J. (toim.) 1997. Language learning for European citizenship. Final report of the project group (1989–96). Strasbourg: Council of Europe.

Waldenfels, B. 2000. Zwischen den Kulturen. Teoksessa A. Wierlacher ym. (toim.) Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache. Intercultural German Studies. Band 26. München: Iudicium, 245–261.

Weiner, B. 1992. Human Motivation. Metaphors, Theories and Research. Newbury Park: Sage Publications.

Wilkins, D. 1976. Notional syllabuses. Oxford: Oxford University Press.